

www.krasp.org.pl

Konferencja
Rektorów
Akademickich
Szkół
Polskich

Przewodniczący:

prof. dr hab. inż. Jan Szmidt
Rektor
Politechniki Warszawskiej
president@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

Warszawa, 28 listopada 2016 r.

KRASP/340/2016

Szanowny Pan
Adam Podgórski
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L. dz.

Data wpływu 2016. 11. 28.

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo nr GMS-WP-173-293/16 z 7 listopada 2016 r. w załączeniu przesyłam uwagi Komisji ds. Innowacyjności i Współpracy z Gospodarką, Komisji ds. Organizacyjnych i Legislacyjnych oraz Komisji ds. Nauki Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich dotyczące *poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o instytutach badawczych.*

Z wyrazami szacunku

prof. dr hab. inż. Jan Szmidt
Przewodniczący KRASP

Uwagi
Komisji ds. Innowacyjności i Współpracy z Gospodarką,
Komisji ds. Organizacyjnych i Legislacyjnych oraz Komisji ds. Nauki
Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich
dotyczące poselskiego projektu ustawy o zmianę ustawy
o instytutach badawczych
(projekt ustawy przekazany pismem z dn. 7 listopada 2016 r.)

Wybór dyrektora instytutu i jego zastępców

Analiza:

1. Uwagi dotyczące art. 24 ust. 2 i 2a

Obecnie obowiązująca ustawa o instytutach badawczych z dnia 30 kwietnia 2010 r. przewiduje, iż:

- Minister nadzorujący powołuje dyrektora na okres 4 lat, po zasięgnięciu opinii rady naukowej. Kandydata na dyrektora przedstawia ministrowi nadzorującemu komisja konkursowa w trybie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 25 ust. 6.
- W przypadku państwowego instytutu badawczego minister nadzorujący powołuje dyrektora na okres 4 lat spośród kandydatów przedstawionych przez komisję konkursową w trybie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 25 ust. 6. Komisja konkursowa przedstawia ministrowi nadzorującemu kandydatów spełniających wymagania konkursowe wraz z informacją o wynikach uzyskanych przez kandydatów w konkursie (wyniki konkursu).

Projekt zmian w ustawie wyłącza całkowicie konieczność uwzględnienia stanowisk rady naukowej przy powoływaniu dyrektorów. Likwiduje też komisje konkursowe powoływane przez rady naukowe, które składały się z osób zatrudnionych w instytucie, wskazanych przez radę naukową, osób wskazanych przez Komitet oraz przedstawicieli ministra właściwego ds. nauki i ministra nadzorującego (art. 25 ust. 2a), gwarantujących dotychczas zachowanie przejrzystości w wyborze dyrektora. Opiniowany projekt zmian obejmuje nadanie ministrowi nadzorującemu możliwość jednoosobowego decydowania o powołaniu i odwołaniu dyrektora bez żadnych przepisów, które określałyby procedurę tych czynności.

2. Uwagi dotyczące art. 27 ust. 1

Proponowana zmiana: powoływanie i odwoływanie zastępców dyrektora przez ministra (a nie, jak dotychczas, przez dyrektora lub na wniosek dyrektora) stoi w sprzeczności z zasadami zarządzania i sugeruje, że zastępcy dyrektora mają niezależny od niego mandat do sprawowania swojej funkcji. Argumentacja przytoczona w uzasadnieniu projektu uzasadnia to celowością uniknięcia sytuacji patowej, gdy po odwołaniu dyrektora jego zastępca odmawia objęcia kierownictwa instytutu. Należy jednak zauważyć, że proponowana zmiana w art. 24 ust. 2 daje ministrowi pełną swobodę w powoływaniu dyrektora, zaś proponowana zmiana w art. 26 ust. 3 – także w wyznaczaniu osoby pełniącej obowiązki dyrektora, co zapobiega sytuacji patowej, dając wszelkie uprawnienia ministrowi. Z tego względu wyposażanie ministra w dodatkowe prerogatywy do powoływania zastępców dyrektora wydaje się zbędne.

3. Uwagi dotyczące art. 24 ust. 7 i 8

Uchylenie ust. 7 i 8 w art. 24, likwiduje zasadę ograniczenia do dwóch kadencji sprawowania funkcji przez dyrektora (z możliwością przedłużenia o dodatkową jedną kadencję).

Ograniczenie liczby kadencji powodowało, że wraz ze zmianą dyrektora następowała, często konieczna, zmiana sposobu zarządzania instytutem. Jednocześnie, jeżeli istnieje taka konieczność, art. 24 ust. 7 obowiązującej ustawy pozwala ministrowi nadzorującemu, na wniosek rady naukowej, na wyrażenie zgody na przystąpienie do konkursu osobie, która pełniła już funkcję dyrektora przez dwie kadencje.

Wnioski:

W związku z przedstawionymi uwagami proponujemy, aby:

- a) decyzje właściwego ministra dotyczące powołania i odwołania dyrektora i jego zastępcy, wyznaczenia osób pełniących tymczasowo obowiązki dyrektora lub zastępcy dyrektora zapadały w porozumieniu z radą naukową instytutu;
- b) wybór dyrektora instytutu odbywał się w drodze konkursu, a wybór zastępców dyrektora, zgodnie z zasadami zarządzania, pozostał kompetencją dyrektora;
- c) zachować dotychczasową zasadę ograniczenia liczby kadencji dyrektora.

Skład rady naukowej

Analiza:

1. Uwagi dotyczące art. 30 ust. 2

Obowiązująca ustawa o instytutach badawczych zakłada, że w skład rady naukowej w liczbie określonej w statucie instytutu wchodzi:

- 1) pracownicy naukowcy i badawczo-techniczni instytutu w liczbie stanowiącej co najmniej 50 % składu rady,
- 2) osoby spoza instytutu w liczbie stanowiącej od 30% do 50% składu rady.

Projekt zmian przewiduje zmniejszenie udziału pracowników naukowych i badawczo-technicznych do „co najmniej 40% składu rady” oraz zwiększenie udziału osób niebędących pracownikami instytutu zwiększenie w składzie rady do „co najmniej 50% składu rady”.

2. Uwagi dotyczące art. 31 ust. 1

Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. przewiduje, że to „rada naukowa wybiera spośród swoich członków w głosowaniu tajnym przewodniczącego i jego zastępców. W przypadku państwowego instytutu badawczego przewodniczącego rady naukowej wybiera się spośród członków rady powołanych przez ministra nadzorującego”.

Proponowany projekt zmian ogranicza krąg osób spośród członków rady, którzy mogą zostać powołani na stanowisko przewodniczącego i jego zastępców do grona osób powołanych przez ministra nadzorującego.

Wnioski:

Proponowane w projekcie zmiany budzą sprzeciw. Proponujemy:

- a) zachować co najmniej 50-procentowy udział pracowników naukowych i badawczo-technicznych w składzie rady instytutu,
- b) zrezygnować z ograniczenia kręgu osób uprawnionych do objęcia funkcji przewodniczącego do członków rady powołanych przez ministra nadzorującego.

Rozwiązanie takie usprawni nadzór ministrów nadzorujących nad zarządzaniem instytutami badawczymi, przy jednoczesnym zachowaniu udziału społeczności badaczy, a więc osób mających wiedzę fachową i organizacyjną o funkcjonowaniu każdego z nich, jako czynnika opiniotwórczego w procesie nadzoru nad działalnością tych instytutów.

Podsumowanie

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o instytutach badawczych, jak czytamy w jego uzasadnieniu, ma na celu wzmocnienie nadzoru ministra nadzorującego nad instytutami badawczymi. Proponowane zmiany z zakresie powoływania i odwoływania dyrektora i jego zastępców oraz składu rady naukowej instytutu spowodują jednak, że minister nadzorujący będzie miał nieograniczony wpływ na działalność instytutów. Do jego kompetencji będzie należało jednoosobowe powoływanie osób zarządzających instytutem i powoływanie większości członków rady naukowej. Ponadto, przewodniczący rady naukowej będzie mógł być wybrany jedynie z grona członków rady powoływanych przez ministra. Regulacje te mogą spowodować brak suwerenności rad instytutu i realny wpływ ministra m.in. na przebieg prowadzonych przez rady naukowe instytutów postępowań doktorskich i habilitacyjnych.

W związku z tym:

Negatywnie opiniujemy przedłożony poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o instytutach badawczych. Obecnie obowiązujące przepisy zapewniają przejrzystość dokonywanych wyborów personalnych przy wyborze władz instytutu i składu rady naukowej oraz dają większą (niż te w proponowanych zmianach) możliwość decydowania pracownikom instytutu o sprawach kluczowych dla ich placówki.